



РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд
411-68/2022



Заштитник грађана
Zaštitnik građana



дел. бр. 30268 датум: 5. децембар 2022. год.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ
МОНИТОРИНГ УСТАНОВА ЗА ИЗВРШЕЊЕ КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА

Извештај о посети Казнено-поправном заводу за жене у Пожаревцу

Београд, децембар 2022. године

1. УВОД

1.1. МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају. По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног јавног позива,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ и то: Комитет правника за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Центар за интеграцију младих, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Одбор за људска права Ваљево и Кликактив – Центар за развој социјалних политика.

¹ "Сл. лист СЦГ – Међу. уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС – Међ. уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. год.

³ Објављен у "Сл. гласнику РС", бр. 82/22.

1.2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

УСТАНОВА	Казнено-поправни завод за жене у Пожаревцу
ВРЕМЕ ПОСЕТЕ	4. новембар 2022. године
ОСНОВ ПОСЕТЕ	Послови НПМ, у складу са чланом 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака
ВРСТА ПОСЕТЕ	Контролна посета
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Праћење поступања по препорукама НПМ
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Ненајављена посета
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана у сарадњи са удружењем Виктимолошко друштво Србије
САСТАВ ТИМА	Марко Анојчић, <i>Заштитник грађана/Одељење НПМ</i> Јасмина Николић, <i>Виктимолошко друштво Србије</i>

1.3. САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Руководство и сви запослени у Заводу су у потпуности сарађивали са НПМ и омогућили му да оствари свој мандат. Члановима тима су пружене све тражене информације, омогућен им је обилазак просторија, увид у и фотокопирање затражене релевантне документације, као и ненадзирани разговори са лицима лишеним слободе по избору чланова тима.

1.4. ТОК ПОСЕТЕ

У уводном разговору са управником Завода представљени су чланови тима и циљ посете и прибављене основне информације о стању у Заводу на дан посете и предузетим мерама ради поступања по препорукама НПМ. Након тога су обављени разговори са руководиоцима заводских служби и остварен је увид у релевантну документацију. Потом је тим НПМ обавио разговоре са више осуђеница, обишао просторије за њихов боравак у затвореном одељењу, на две локације, као и просторије за мајке са децом. На крају посете, тим НПМ је изнео прелиминарна запажања о обављеној посети и налазима управнику Завода.

2. ПРЕТХОДНА ПОСЕТА

НПМ је 2021. године посетио КПЗ за жене Пожаревац, како би утврдио у којој мери се у пракси примењују Правила Уједињених нација за поступање према затвореницама и примену ванзаводских мера према преступницама,⁴ познатијим под називом Правила из Бангкока. Повод за овакву посету је околност да је 21. децембра 2020. године обележено десет година од усвајања ових правила, а *ultima ratio* чињеница да НПМ узима у обзир релевантне норме Уједињених нација приликом упућивања препорука надлежним органима ради побољшања третмана и положаја лица лишених слободе и спречавања тортуре, сурових, нељудских или понижавајућих поступака и кажњавања.⁵

О посети је сачињен Извештај⁶ са утврђеним чињеничним стањем и шест препорука које су упућене ради отклањања утврђених недостатака и унапређења поступања према затвореницама, односно усклађивања поступања са важећим међународним стандардима. Управа за извршење кривичних санкција⁷ и КПЗ за жене Пожаревац⁸ су након тога писмено обавестили НПМ о мерама предузетим ради поступања по упућеним препорукама и доставили додатне информације које су тражене у Извештају. Напослетку, Извештај о посети и одговори органа су објављени на интернет страници НПМ.⁹

У овом Извештају представљени су налази о поступању по упућеним препорукама, као и налази о другим питањима која су у претходном Извештају о посети истакнута као значајна.



КПЗ за жене Пожаревац – фотографија из претходне посете

⁴ Усвојена на Генералној скупштини Уједињених нација 21. децембра 2010. год, А/RES/65/229.

⁵ Чл. 19. т. б) Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака.

⁶ Извештај о посети КПЗ за жене у Пожаревцу, бр. 411-37/21 од 31. маја 2021. год.

⁷ Акт бр. 021-01-21/21-05 од 5. јула 2021. год.

⁸ Акт бр. 021-3863/21-01 од 9. јула 2021. год.

⁹ https://npm.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=1054:кпз-за-жене-у-пожаревцу-поступање-према-осуђеницама-усклађује-са-међународним-стандардима&catid=112&Itemid=116.

3. УТВРЂЕНО СТАЊЕ

3.1. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА

3.1.1. ПРЕПОРУКА НПМ 2021. ГОД:

КПЗ за жене у Пожаревцу ће преузети мере како би се у Заводу обезбедио лекар психијатар који ће бити у сталном радном односу, а у међувремену ће предузети мере ради обезбеђивања чешћег присуства лекара специјалисте психијатрије у Заводу.

НАЛАЗ:

Завод је предложио Управи за извршење кривичних санкција, која сачињава коначан предлог систематизације радних места, да се у систематизацију уврсти радно место психијатра, али ово радно место није предвиђено новом систематизацијом.

Након претходне посете НПМ број долазака лекара специјалисте психијатра је новим уговором повећан на 3 пута месечно, уместо 2 пута месечно колико је било приликом те посете, а од марта овде године психијатар је присутан у Заводу минимум 4 пута месечно.

3.1.2. ПРЕПОРУКА НПМ 2021. ГОД:

Управа за извршење кривичних санкција предузеће мере ради упошљавања већег броја извршилаца у Служби за третман КПЗ за жене у Пожаревцу.

НАЛАЗ:

Новим актом о систематизацији радних места предвиђена су 4 нова службеника третмана. На два нова радна места у стални радни однос су примљене две службенице које су до тада радиле на одређено (два психолога), а у току је конкурс за још две особе.

Тренутно ради 10 особа у Служби за третман (4 психолога, 4 специјална педагога, 1 социјални радник и 1 социолог), што је повећање за два извршиоца у односу на претходну посету (социолог и специјални педагог) који су засновали радни однос на одређено време у октобру 2021. године. Ипак, од овог броја 3 службенице су одсутне са рада и враћају се у периоду март - јул следеће године.

Према речима руководства, што је и утисак НПМ, овај број извршилаца задовољава тренутне потребе, с обзиром да је истовремено и укупно бројчано стање осуђеница смањено њиховим премештајем у друге заводе.¹⁰

3.1.3. ПРЕПОРУКА НПМ 2021. ГОД:

КПЗ за жене Пожаревац ће интерним процедурама регулисати претресе деце, како оне деце која су са мајкама у Заводу тако и деце посетилаца, узимајући у обзир међународне стандарде.

НАЛАЗ:

Завод је ревидирао интерна упутства рада Службе за обезбеђење – Процедuru претреса, којом је сада уређен и преглед деце која се налазе у Заводу и оне која долазе у посету. Деца се не претресају детаљно већ се прегледају и то пре свега визуелно, од родитеља или старатеља се тражи да све ствари које дете држи код себе извади, потом дете пролази кроз врата са интегрисаним детектором метала. Препиравање одеће се обавља

¹⁰ Видети поглавље 3.2.1. Стари павиљон.

само изузетно, у случају сумње да се код детета налазе сакривени предмети и ово обавља службеник истог пола као и дете. Искључени су претреси и додиривање тела детета.

Ипак, неколико осуђеница се током разговора са тимом НПМ пожалило да су њихова деца посетиоци била претресана приликом посета, да је била детаљно препипавана њихова одећа, рачунајући и џепове, као и да су деца узраста 13, 16 и 17 година морала да ради детаљног претреса пре посете у посебној просторији (тзв. брачна посета или посета од 3 сата) скидају одећу. Поједине су навеле и да су, како децу не би излагале овоме, тражиле од њих да више не долазе у посете. НПМ је на ово указао руководству установе, које је најавило да ће преузети потребне мере у вези са овим питањем. **Како је и предочено руководству на завршном разговору, НПМ сматра да би било корисно да се службеницима обезбеђења још једном укаже на предвиђени начин прегледа малолетних посетилаца.**

НПМ би желео да од КПЗ за жене Пожаревац добије повратне информације о предузетом у вези са наводима о претресима деце посетилаца.

3.1.4. ПРЕПОРУКА НПМ 2021. ГОД:

КПЗ за жене Пожаревац ће осуђеницама на извршењу дисциплинске мере упућивања у самицу омогућавати остваривање контакта са члановима породице.

НАЛАЗ:

Процедуром извршења дисциплинске мере упућивања у самицу од 9. јула 2021. године је предвиђено да током извршења мере осуђена има право на контролисану посету у трајању од 1 сат, да обавља телефонске разговоре у складу са кућним редом и да врши преписку, као и да ова права користи одвојено од других осуђеница.

Служба за обезбеђење води евиденцију – дневник извршења самице у коју се уписују сви догађаји од значаја током извршења мере упућивања у самицу, рачунајући и остваривање ових права осуђеница на издржавању ове мере.

НПМ је обавио разговор са две осуђенице које су у тренутку посете биле на извршењу дисциплинске мере. Оне су навеле да су кратко овде – један, односно пет дана, те да нису користиле ова права.

3.1.5. ПРЕПОРУКА НПМ 2021. ГОД:

КПЗ за жене Пожаревац ће омогућити деци посетиоцима да простор у ком се обавља посета напусте пре осуђенице коју су посетили.

НАЛАЗ:

Измењеном Процедуром обављања посета осуђеним лицима у Заводу предвиђено је да деца посетиоци напуштају простор у ком се обавља посета пре осуђенице коју су посетили.

У разговору са осуђеницама, оне су тиму НПМ потврдиле да се њиховој деци омогућава да прва напусте просторије.

3.1.6. ПРЕПОРУКА НПМ 2021. ГОД:

КПЗ за жене Пожаревац ће омогућити трудницама, дојиљама и осуђеницама са децом учешће у радним и другим активностима, које су прилагођене њиховим потребама и могућностима, и обезбедити услове за бригу о деци у одсуству непосредне мајчине бриге.

НАЛАЗ:

У одговору на ову препоруку Завод је обавестио НПМ да је послат предлог Управи за извршење кривичних санкција да се систематизује радно место медицинска сестра - васпитачица за јаслице, као и да је изменама и допунама Правилника о систематизацији радних места за осуђенице предвиђено радно ангажовање трудница, породиља и дојиља у складу са здравственим стањем и могућностима.

Васпитачица за јаслице још увек није запослена у Заводу. Тренутно, до дететове прве године осуђеница није укључена у радне и друге активности. После тог периода мајка се укључује искључиво ако то жели. На пример, било је осуђеница које су похађале школу. Док је мајка одсутна дете чувају медицинска техничарка и неговатељица, која је осуђеница ангажована на том радном месту. У заводу се тренутно организују неопходне активности како би једно дете кренуло у вртић ван Завода, у локалној средини. Уколико се наведено реализује мајка ће бити у могућности да ради у времену током којег је дете у вртићу.

НПМ примећује да је ово позитиван развој и охрабрује Завод да користи установе за васпитање и образовање деце у локалној средини. Осим што би то премостило тренутни недостатак одговарајућег кадра (васпитачице за јасле), боравак у установи у локалној средини је свакако више одговарајући за дете од његовог васпитања и образовања у Заводу. На ово упућују и стандарди поступања према осуђеницама:

Омогућавање погодности да чланови породице брину о детету изван установе може такође помоћи да се терет подизања детета подели са другима (на пример, са дететовим оцем). Где ово није могуће, треба размотрити могућност приступа објектима типа јаслица. Таква решења могу омогућити женама затвореницама да учествују у радним и другим активностима унутар затвора у већој мери него што би то иначе било могуће.¹¹

НПМ би желео да од КПЗ за жене Пожаревац добије додатне информације о реализацији иницијативе да деца рођена у Заводу похађају предшколске установе (јасле, вртић) у локалној средини.

У тренутку посете у стационару су се налазиле две мајке са децом. Обављен је разговор са једном осуђеницом, јер је друга била са дететом на лекарском прегледу. Ова осуђеница нема примедби на третман и стање у стационару. Веома је заинтересована да јој дете иде у редован вртић и да она за то време може да ради.

Разговор је обављен и са трудницом у седмом месецу трудноће. Она је примљена у Завод кад је била у трећем месецу трудноће. До сада није била укључена у радне нити друге активности. Рекла је да јој то није сметало поготово јој сад не смета јер се већ теже креће. Трудноћа је без компликација и обавља само редовне контролне лекарске прегледе.

¹¹ Стандарди ЦПТ: Жене лишене слободе, ЦПТ/Инф (2000) 13, пар. 29.

Разговор је обављен са осуђеницом која се сада налази у полуотвореном одељењу и која се породила током боравка у Заводу, али је на своју иницијативу решила да дете преда супругу и свекрви на старање када је дете напунило месец дана. Њено мишљење је да детету није место у затвору већ у породичном окружењу. Одвајање јој је било јако тешко, али мисли да није погрешила. Радно је ангажована. Има двоје деце из претходне везе (10 и 3 године) који су у старатељској породици. Није сигурна који центар за социјални рад је надлежан, па самим тим није у могућности да добије икакву информацију о деци. У разговору са начелницом Службе за третман добијена је информација да је Завод предузимао активности са циљем да се утврди где се налазе деца ове осуђенице, али још увек немају сазнања о наведеном.

3.2. НАЛАЗИ О ДРУГИМ ЗНАЧАЈНИМ ПИТАЊИМА

3.2.1. СТАРИ ПАВИЉОН

Стари павиљон, у којем је приликом претходне посете НПМ било смештено затворено одељење, је потпуно расељен и он ће бити срушен, након чега ће уследити изградња потпуно новог павиљона. Према садашњем пројекту, овај нови павиљон ће имати капацитет за смештај 226 лица, плус собе за издвајања. Рок за завршетак изградње је 2,5 године након рушења.

Осуђенице које су се налазиле у старом павиљону су смештене на неколико локација. Једно крило у приземљу новог павиљона је опредељено за затворено одељење и 59 осуђеница је смештено у 8 спаваоница. Овај део ходника је затворен решетком, али су спаваонице током дана откључане и закључавају се у 23 часа. Осуђеницама је на располагању већи дневни боравак. У њему се налази довољно столова и столица, један телевизор и осуђенице имају могућност припреме топлих напитака. С обзиром да се ради о новоизграђеном објекту, услови за боравак у њему су на високом нивоу. Уз то, значајан део осуђеница је радно ангажован, па је НПМ затекао мањи број њих у дневном боравку или у спаваоницама, а и неке од њих су такође радно ангажоване, али у другој смени.

НПМ годинама указује на недостатак радног ангажовања и других структурираних сврсисходних дневних активности које су на располагању осуђеним лицима разврстаним у затворена одељења, као и на немогућност међусобне интеракције ван спаваоница и коришћења просторија за дневни боравак.¹² **У том смислу, за похвалу су мере које је Завод предузео у погледу режима боравка осуђеница у затвореном одељењу које се налазе у новом павиљону.**

Део осуђеница је смештен у Одељење притвора Казнено-поправног завода у Пожаревцу – Забели. Ради се о објекту који се налази у непосредној близини КПЗ за жене, на свега неколико минута хода. У једном ходнику 33 осуђеница из затвореног одељења је смештено у 7 спаваоница, по сличном систему: ходник је затворен решетком, спаваонице су током дана откључане и осуђеницама је на располагању мањи дневни боравак. Оне имају и посебан простор за боравак на свежем ваздуху. Једна просторија је намењена за извршење мере издвајања/самице. Иако лошији него у новом павиљону КПЗ за жене, материјални услови овде су задовољавајући и свакако далеко бољи него у старом павиљону.

¹² Видети, на пример, НПМ: Извештај за 2021. год, бр. 417-44/22 од 18. јула 2022. год.

У другом ходнику истог објекта, у једној спаваоници је 6 осуђеница из полуотвореног одељења, које су радно ангажоване и слободно излазе из спаваоница и из објекта – на шеталиште. У једној просторији су притворенице, које припадају КПЗ Пожаревац – Забела, а једна просторија је намењена за боравак лица задржаних у кривичном поступку. У овом делу ходника се налази и већа трпезарија.

Простор између ова два ходника је намењен за посете – затворене и отворене, а једна спаваоница је преуређена у просторију за остваривање права на посете у посебној просторији (тзв. брачне посете или посете од 3 сата). Ова просторија је опремљена лежајем, столом са клупама и издвојеним тоалетом.



просторија за "брачне посете"

Остале осуђенице које су биле у старом павиљону су премештене у Казнено-поправни завод у Панчеву и Окружни затвор у Београду. Приликом одабира ко ће бити премештен тамо, узети су у обзир места пребивалишта осуђеница, слободни капацитети завода и кадровско стање – довољан број службеница обезбеђења.

У кругу КПЗ за жене, поред новог павиљона, за смештај се и даље користи мањи објекат који се налази између новог и старог павиљона, а у коме се сада налазе прекршајно кажњене, у дану посете њих 12, као и пријемно одељење, у коме се у дану посете налазило 10 осуђеница.

3.2.2. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМ ПОСТУПАЊА ЗА ОСУЂЕНЕ СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

На нивоу Управе за извршење кривичних санкција регистровано је 5 специјализованих програма,¹³ а тренутно се спроводе два: когнитивно-бихејвиорални и програм за зависнице од дрога. По речима начелнице Службе за третман, когнитивно-бихејвиорални програм је намењен особама са менталним сметњама. Увидом у садржај

¹³ Општи когнитивно-бихејвиорални програм, Специјализовани програм за групни рад са зависницима од дрога, Програм за починиоце насилних кривичних дела, Програм за починиоце насиља у породици, Специјализовани програм за групни рад са зависницима од алкохола.

може се закључити да је он више за општу затворску популацију, али да се може реализовати и са особама са блажим менталним сметњама.

Радним текстом Стратегије развоја система извршења кривичних санкција за период 2021. – 2027. год. као посебна активност за меру Унапређење људских права посебно осетљивих група осуђених лица предвиђено је Унапређење положаја лица са менталним сметњама кроз, између осталог, *организаацију и спровођење обука за запослене и управу завода за извршење кривичних санкција на тему специфичности поступања са лицима са менталним сметњама која се налазе на издржавању казне затвора.*¹⁴ **НПМ очекује да ће се по коначном усвајању Стратегије и Акционог плана приступити системском унапређењу поступања према осуђеним лицима са менталним сметњама, мушкарцима и женама, на коју потребу указује годинама уназад.**

3.2.3. КОГНИТИВНО-БИХЕЈВИОРАЛНИ ПРОГРАМ

У претходном Извештају НПМ је указао на потребу да се групни бихејвиорални програм спроводи редовно, као и да њега не спроводе службенице третмана које према истим тим осуђеницама спроводе редован програм поступања и које су укључене у њихову класификацију, с обзиром да осуђенице нису спремне да се потпуно отворе јер се боје да то може да утиче на њихово разврставање.

Општи когнитивно-бихејвиорални програм се реализује сваке године и дуго траје. Иако се током његовог спровођења неретко праве и паузе из разних разлога (углавном због других обавеза водитељки или проблема са обезбеђењем слободног простора у те сврхе), може се рећи да се програм редовно одвија. Примедба да програме треба да воде особе које нису укључене у класификацију осуђеница је делимично усвојен: програм воде службенице третмана које имају своје васпитне групе, али се води рачуна да буде мање полазница из њих.

Тренутно је у овај програм укључено 10 осуђеница, почео је у марту ове године и траје до децембра. Две службенице третмана га реализују, а неке од полазница су из њихових васпитних група.

Приметно је да има мало програма који реализују организације или особе ван Завода. Ове године је реализован Програм за пружање подршке зависницама, а реализатор је било удружење Извор.

3.2.4. ФОРМИРАЊЕ СЛУЖБЕ ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ

Новим актом о систематизацији радних места није предвиђено формирање посебне Службе за здравствену заштиту, па она тако и даље остаје организациони део Службе за третман. НПМ је упознат да је на нивоу Управе формирана нова Комисија за припрему новог предлога систематизације, са роком од 6 месеци за достављање предлога.

У одговору Управе је наведено да је предвиђено још једно радно место медицинског техничара, међутим како је на то место примљена медицинска техничарка која је до тада радила на одређено, ово није довело до фактичког повећања броја извршилаца.

¹⁴ Доступно на: <https://www.mpravde.gov.rs/tekst/33173/strategija-razvoja-sistema-izvršenja-krivичnih-sankcija-u-republici-srbiji-za-period-2021-2027-godina.php>.

Поред медицинског особља које је запослено у Заводу, као спољни сарадници долазе лекари специјалисти, тренутно су то гинеколог, стоматолог, хирург и психијатар, као и лекар опште праксе који долази пар пута недељно у поподневним сатима.

3.2.5. СПРЕЧАВАЊЕ ШИРЕЊА ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Приликом претходне посете у Заводу су биле на снази мере за спречавање ширења заразне болести *COVID-19*. Сада, бројне мере нису више на снази. Укинута је обавезна изолација по пријему, која је трајала 14 дана. Почело се са коришћењем ванзаводских погодности. Осуђенице се не тестирају после коришћења погодности, али се прате симптоми и уколико их има тестирају се и тек уколико је тест позитиван одлазе у изолацију. Основна школа, односно описмењавање осуђеница је настављено. Свештена лица би сада могла да посећују заинтересоване осуђенице, али до сада није било иницијативе ни са једне стране, а управа Завода најављује да ће контактирати цркву.

Још приликом претходне посете НПМ редовне посете су биле могуће, након забране која је била на снази једно време. За боравак у посебној просторији (брачна посета) и даље је потребан негативан антигенски тест, који се ради на уласку у Завод.

Од почетка епидемије осуђенице које имају малолетну децу су могле да користе видео позиве, чиме је донекле ублажена последица ограничења контаката. Сада више нема могућности оваквог вида комуникације, према службеним наводима због тога што је донација организације која је ово омогућила завршена у јуну ове године и тако сада нема основа за коришћење видео позива. НПМ сматра да би добре праксе требало наставити, нарочито уколико оне не захтевају већа финансијска средства. Сваки долазак у КПЗ за жене, који је једини женски затвор у Србији, изискује знатна материјална средства за чланове породице и то не могу сви приуштити, па видео позив може у неким случајевима бити замена.

НПМ би желео да од Управе за извршење кривичних санкција добије додатне информације о могућности за лица лишена слободе да користе видео позиве за комуникацију са члановима породице, имајући у виду налазе изнете у тексту изнад.

3.2.6. СЛУЧАЈ ЗЛОСТАВЉАЊА

У Извештају о претходној посети, НПМ је похвалио проактиван приступ руководства Завода у случају сумње да је у једном случају дошло до злостављања осуђенице. Против службеника је тада покренут дисциплински поступак и суспендован је са рада до окончања поступка.

У међувремену, донето је решење о прекиду радног односа, које је потврђено у жалбеном поступку. Ипак, иако су о свему обавештени полиција и јавно тужилаштво, којима је достављена комплетна документација о догађају, Завод нема даљих сазнања о току евентуалног кривичног поступка.